

# **Trvalé rozvíjení kvalifikace vojenských kádrů je životní nutností**

Stále se zostřující vztahy v třídně rozděleném světě, spolu s bouřlivým vědeckotechnickým rozvojem, způsobují nebyvale dynamický a všestranný rozvoj vojenství a způsobů vedení ozbrojeného zápasu. V důsledku toho rostou, více než kdykoli v minulosti, požadavky na kvalifikaci velitelského sboru ČSLA. Udržet krok s vývojem může jen ten voják z povolání, který si nepřetržitě prohlubuje svou politickou vyspělost, třídní uvědomělost, zvyšuje odborné teoretické znalosti i praktické dovednosti a návyky. Usnesení PÚV KSČ ke kádrové a personální práci z 6. 11. 1970 zdůrazňuje, že intenzivní a soustavné vzdělávání kádrů zabezpečuje trvalé rozvíjení jejich kvalifikace a je životní nutností.

V ČSLA je příprava vojáků z povolání zabezpečována uceleným systémem vzdělávání vojenských kádrů, jehož základem jsou vojenské školy. Základní vojenské vzdělání pro praporčíky se poskytuje na vojenských středních odborných školách a pro důstojníky na vojenských vysokých školách.

Vysoké vojenské nebo vojenskopolitické vzdělání získávají důstojníci z povolání (absolventi VVŠ) formou postgraduálního studia na vojenských akademích. K získání nejnovějších zkušeností a k dalšímu rozšíření vojenskoodborného nebo vojenskopolitického vzdělání mohou být vysláni

vybraní důstojníci ke studiu na vojenských akademích ministerstva obrany SSSR, Polské lidové armády a Národní lidové armády NDR. Za účelem dalšího rozšiřování vzdělání absolventů vojenských škol po určité praxi ve funkcích jsou organizovány vyšší akademické a zdokonalovací kurzy na vojenských školách ČSLA i ministerstva obrany SSSR.

Základním předpokladem úspěšné kádrové práce je cílevědomá tvorba kádrových rezerv. Důležitou stránkou jejich přípravy, zejména pro vyšší vojenskoodborné funkce, je získávání vyšší kvalifikace formou postgraduálního studia. Rozhodující je, jak odpovědní funkcionáři chápou perspektivní potřeby armády a dávají je do souladu s lokálními zájmy. Hrdostí každého velitele a náčelníka by mělo být vychovávat co největší počet mladých důstojníků schopných zastávat vyšší funkce. Umožnit jim získat potřebnou praxi z výkonu nižších velitelských či odborných funkcí a v průběhu pěti let od ukončení studia VVŠ neschopnější z nich po všech stránkách připravit pro zařazení do výběru k postgraduálnímu studiu na vojenské akademii k získání vysokého vojenského vzdělání. Proto je tento úkol obsažen i v rozkaze ministra národní obrany po výcvikový rok.

Zkušenosti z analýzy plánů školení kádrů několika uplynulých roků ukazují, že

počet vojáků z povolání vysílaných k postgraduálnímu studiu neodpovídá potřebám obměny kádrů a jejich přípravy. Prověrka na sklonku roku 1984 a v lednu roku 1985 u svazků ČSLA ukazuje, že se ani v současné době situace ve výběru k postgraduálnímu studiu zásadně nezlepšila. Jako objektivní příčina tohoto stavu byl v minulosti označován nedostatek vhodných kandidátů k tomuto studiu.

Výběrová základna kandidátů k postgraduálnímu studiu je limitována náročnými, ale opodstatněnými požadavky. Vyslání mohou být jen důstojníci z povolání, kteří mimo jiné vykonávají funkce ve štábu praporu (oddílu) nebo jim na roveň postavení (vyšší), po absolvování studia VVŠ mají nejméně 5letou praxi a v roce vyslání ke studiu nepřekročili 32 let věku (u studia technických oborů 35 let věku).

S přihlédnutím k tomu, že první absolventi VVŠ PV Vyškov, VVTS Liptovský Mikuláš byli vyřazeni již v roce 1976 a v následujícím roce i z ostatních VVŠ, přestává požadavek 5leté praxe zásadně výběrovou základnu omezovat. I když část těchto důstojníků nevykonávají funkci požadované úrovně nebo přesáhla stanovenou věkovou hranici, popřípadě není kladně hodnocena z výkonu funkcí, umožňuje podrobné vyhodnocení výběrové základny u většiny svazků ČSLA konstatovat, že z hlediska počtů existují předpoklady pro splnění vytyčených úkolů.

Uveřejnění studijních oborů a podmínek pro další vzdělávání vojáků z povolání ve vojenských školách ČSLA ve školním roce 1985—1986 v Nařízení NGŠ ČSLA 1. zástupce ministra národní obrany č. 08/1984 direktivně ukládá velitelům a náčelníkům zabezpečit seznámení vojáků z povolání i v další službě s možnostmi studia.

Ve vědomí části mladých důstojníků se výrazněji než kdykoli v historii budování velitelského sboru ČSLA projevuje menší zájem o další vzdělávání. Částečně vyvěrá z určitého pocitu sebeuspokojení s dosaženým vzděláním (vysokoškolským), které opravňuje vykonávat až funkce na úrovni velitele praporu (oddílu). V důsledku

potřebné obměny kádrů jsou absolventi VVŠ do těchto funkcí ustanoveni až po několikileté praxi. Náročnost, obsah práce, ale i perspektiva růstu v hodnosti a v poslední řadě i morální a materiální ohodnocení nevyvolávají u všech potřebu dalšího postgraduálního studia motivovanou snahou o výkon vyšší funkce. Tomuto nesprávnému jevu často napomáhá i vliv rodiny důstojníka, tendence setrvat v posádce, ale i obavy z výkonu vyšších, úměrně náročnějších funkcí.

Nezájem některých důstojníků o postgraduální studium je způsobován i jejich nejasným vztahem k vojenskému povolání. Ti z nich, kteří pod vlivem nejrozličnějších těžkostí uvažují o ukončení služebního poměru, odmítají studovat. Výrazněji se tyto tendence projevují u důstojníků, kteří byli do služebního poměru vojáků z povolání přijati před 1. lednem roku 1979, neboť jim z vyslání ke studiu vyplývá povinnost setrvat ve vojenské činné službě do věkových hranic stanovených v § 25 odst. 2 branného zákona č. 92/1949 Sb. (úplné znění č. 121/1978 Sb.).

Tyto příčiny nezájmu části mladých důstojníků o postgraduální studium nemají natolik objektivní charakter, aby musely rozhodující měrou ovlivňovat potřebu přípravy mladých kádrů. Cesty jejich překonávání spočívají ve zkvalitňování výchovné a kádrové práce.

Především je nezbytné, aby velitelé a náčelníci, politické a kádrové orgány ve spolupráci se stranickými organizacemi usilovali o cítění odpovědnosti a promyšlený systém výchovné práce s mladými důstojníky, zabezpečující všestranné podmínky pro formování a upevňování jejich pozitivního vztahu k vojenskému povolání. Ten důstojník, který vojenské povolání nepovažuje za celoživotní, nemůže mít zájem o prohlubování svých vojenskoodborných znalostí, a to tím spíše, že mu ze studia vyplývá povinnost konat službu do věkových hranic.

Mladé důstojníky je nutné soustavně poznávat a na základě znalosti jejich předností a problémů prohlubovat individuální

přístup k nim. K tomu využívat i všech forem hodnocení, zejména průběžného a komplexního. Jejich prostřednictvím, s předstihem jim vysvětlovat v závislosti na dosažovaných výsledcích i další perspektivu, podmíněnou mimo jiné i úrovní dosaženého vzdělání.

Pravidelné hodnocení výsledků jejich práce, upevňování a prohlubování hrdosti na příslušnost k útvaru druhu vojska, u kterého slouží, rozvíjení zdravé ctižádosti být nejlepší, vyniknout mezi ostatními spolupracovníky napomáhá formování vyhraněného vztahu k vojenské službě a adekvátně s tím se současně rozvíjí i zájem a potřeba dalšího vzdělávání.

Každý důstojník by si měl v průběhu pěti let ujasnit perspektivu své činné služby, ztotožnit se se svým povoláním a sám aktivně napomáhat její realizaci. Nebýt jen pasivním objektem výchovného působení, ale aktivním subjektem vlastního vzdělávání v souladu s potřebami armády a obrany společnosti.

Významnou úlohu v životě mladého vojáka z povolání sehrává vlastní rodinné zázemí. Často hlavními a rozhodujícími se ukazují být postoje a názory manželek, jejich připravenost a ochota podřízovat se vojenskému způsobu života, podílet se na překonávání obtíží a překážek, které sebou objektivně přináší. Plně si to uvědomují ti velitelé, náčelníci a političtí pra-

covníci, kteří do systému své výchovné práce promyšleně zahrnují působení i na jejich manželky.

Pozitivní úlohu při zabezpečování přípravy kádřů sehrává i promyšlená kádrová práce. Správným výběrem a rozmístováním absolventů VVŠ lze záměrně rozšiřovat výběrovou základnu k postgraduálnímu studiu a vytvářet tak dobré podmínky pro výběr. To znamená, aby do funkcí velitelů praporů, náčelníků štábů a zástupců velitelů praporu (a jim na rovně postaveným) byli přednostně ustanovováni ti důstojníci, kteří splňují podmínky k postgraduálnímu studiu a současně mají o studium zájem. Motivační stránka postgraduálního studia je značně oslabována, jestliže v těchto funkcích setrvávají nebo jsou dokonce ustanovováni i do vyšších funkcí takoví absolventi VVŠ, kteří se z nejrozumnějších důvodů s dosaženým vzděláním uspokojují a postgraduální studium odmítají.

Požadavek přípravy potřebného počtu kádrových rezerv vystupuje do popředí právě nyní, v období, kdy hodnotíme výsledky 7. pětiletky dosažené v oblasti školení kádřů a připravujeme reálné plány na 8. pětiletku. Dále zvyšovat bojovou připravenost ČSLA znamená mít i dostatek kádřů důstojnického sboru s vojenským vysokým vzděláním. To vyžaduje bezesbýtku naplňovat místa postgraduálního studia stanovená plánem přípravy kádřů.